

s surovim značajem in težko roko. Ti pijonirji civilizacije, ki so šli vselej pred poljedelcem in obrtnikom, so v gotovih slučajih se posluževali linčanja; hudodelce, navadno morilce, so prijeli, dokazovali jim njih krivdo in obesili jih na prvo drevo. Zapadni teritoriji so so se od tedaj zaselili in organizovali; sedaj ga ni kota v Zjedinjenih državah, kjer bi močna roka postavnega sodnika ne mogla dobiti hudodelca in kaznovati ga po zakonu; linčanje ni več primerno sedanjemu času in se le redkokdaj uporablja na Zapadu. Našlo je drugo zavetje na Jugu, drugo žrtvo — zamorca. Statistika linčanja za 1891. leto navaja 195 linčanj; od teh se jih je zgodilo 169 v devetih južnih državah, kjer je bilo linčanih 121 zamorcev in 48 belcev; ostali slučaji pripadajo na belce, mehikance, in Indijance v zapadnih in tihomorskih državah in teritorijah. Pred dvajsetimi leti so bile te številke ravno narobe in povedati moram, da se na Zapadu število linčanj vedno manjša, na Jugu pa nasprotno hitro narašča. Južni mogočnejši se ne morejo sprijazniti z mislijo, da je zamorec polnopraven državljani in njegove prestopke morajo soditi redna, zakonita sodišča, — raji stvar sami obravnavajo, posebno če je malo nejasno in se ne ve, kdo je kradel, kdo je kriv. Južani ne zupajo niti sodnikom, katere so sami volili, ako gre za zamorca. Jaz sam bi večkrat bil rad dobil kako pojasnilo o tej samovoljnosti, a vselej se mi je odgovorilo: „Pomislite, da bi ga sodišče utegnilo oprostiti — in ne smemo se zanašati na naše sodišče.“ Na Zapadu dobi se pa povsem drugačen odgovor. — Ondu ne sumničijo sodišča, a naravnost trdijo, da je krivda zatoženčeva brezpogojno dokazana, a se s tem, da hitro ubijejo človeka, ki tako pride na vislice, državi prištedijo nepotrební stroški.

Smrtna kazen se nahaja v največ državah; samo v štirih se je odpravila za poskušnjo. Navadno povsod obesa na smrt obsojene; v novojorški državi se je vpeljala elektrika za to, da se znebe na smrt obsojenih hudodelcev. Poseben aparat se je naredil v ta namen; človeka ubije na mah, brez vsake bolečine in verjetno tudi drugod vpeljejo elektriko, ko so se v Novem Jorku prepričali o nje popolnosti. Glede vseh usmrtenj, ki so se izvršila z elektriko, izrekla se je komisija veččakov-zdravnikov, ki je bila pri njih, da so se izvršila jako povoljno.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

„Madjarska veda“ pod konkurzom. Pod tem zaglavjem poroča „Magyaország“: „Kakor znano, je l. 1889 Andrej Semsey dal madjarski akademiji 100.0000 gld., da bi ta znesek uporabila v nagrajenje 10 znanstvenih del, po 10.000 gld. na jedno delo; imenoma se je imel razpisati konkurz na arheologijo Ogorske, zgodovino Ogorske, na zemljepis, gospodarstvo, geologijo, mineralogijo, floro, favno Ogorske.“ Dela so se imela završiti, da bi se razstavila leta 1896 na mileniumski razstavi, a, beda, 6 konkursov je ostalo brez uspeha, namreč na madjarski jezik, zgodovino madj. literature, gospodarstvo, geologijo in mineralogijo Ogorske. „To

je sramota za vsakega Madjara,“ pristavlja nevedeni list. Dobro, da se tudi po takih potih dokazuje in razkriva nespodobnost mongolskih Madjarov. Taka svedoštva duševnega uboštva se bodo še ponavljala, in tako pleme uničuje ariška slovanska plemena!

Spomenik slov. učenjaka na Dunaji. Pod arkadami dunajskega vseučilišča postavili so doprni kip pokojnega profesorja slovečega fizika Josipa Štefana. Štefan je bil koroški Slovenec in je v mlajših letih tudi kaj pisal v slovenščini. Kip je iz belega marmorja izklesal dunajski kipar Schmidinger.

Novice.

Nova deželna bolnica v Ljubljani.

Slovesnim načinom otvorila se je 16. oktobra t. l. ter izročila svojemu namenu nova deželna bolnica v Ljubljani, opremljena in oskrbljena z vsemi napravami, katere zahteva moderna zdravniška veda. Vse, kar se je pri sličnih zgradbah spoznalo kot dobro in praktično, zjedini se je tu v harmonično celoto in dežela kranjska dobila je z humanitaren zavod, na kateri sme po pravici biti ponosna.

Že več decenij stare so pritožbe, da deželna bolnica ne zadošča več svoji svrhi in ni ga bilo skoraj deželnozborskega zasedanja, v katerem bi se o tej zadevi ne bilo govorilo in in razpravljalo, ali ogromne denarne žrtve, katere so se zahtevale za projektovano bolnico, oplašile so deželni zastop in tako se je ta nujna zadeva odlagala od leta do leta. Še le leta 1893. odločil se je deželni zbor definitivno za zgradbo nove bolnice. Dne 23. julija 1893. se je z zgradbo praktično pričelo in po dveletni gradbi je nova deželna bolnica 16. t. m. dodelana in slovesno otvorjena. Bolniki in bolniško osebje preselili se bodo večinoma še ta teden v novi zavod.

Nova deželna bolnica zgrajena je po tako zvanem paviljonskem sistemu, kateri je bil najprej izveden na vzgleden način v bolnici Lariboisière v Parizu in kateri je sedaj splošno priznan kot najprikladnejši. Po tem sistemu ločene so strogo ne samo razne bolezni, nego tudi uprava, gospodarstvo in več ali manj šumno delovanje, katero neogibno provzroča preskrbljevanje več stotin bolnikov. Vsled tega ločiti je vseh 15 objektov, iz katerih obstoji nova deželna bolnica, v dve skupini in sicer v skupino pravih bolniških paviljonov in skupino upravnih in gospodarstvenih paviljonov s pritiklinami. K prvi skupini spadajo: 1.) Paviljon za medicinske bolnike s 150 posteljami; 2.) paviljon za kirurške bolnike s 134 posteljami; 3.) paviljon za kožne bolezni s 66 posteljami; 4.) paviljon za očesne bolezni s 53 posteljami; 5.) paviljon za porodništvo in ginekologijo 43 s posteljami; 6.) paviljon za infekcijske bolezni s 24 posteljami in 7.) paviljon za hiralce s 98 posteljami. V vseh teh sedmih objektih je toraj prostora za 568 oseb, neračunajoč strežniško osebje. V skupino pripadajočih objektov spadajo: 1.) administracijsko poslopje s prostori za ravnateljske in upravne pisarne, za vzprejemanje bolnikov, za hišno lekarno, s stanovanji lekarnarja, bolniškega duhovna in vratarja; 2.) gospodarsko poslopje s centralno kuhinjo, pralnico in z raznimi pritiklinami, s stanovanji usmiljenih sester in kapelico; 3.) paviljon za kotle in stroje ter za skladišče premoga; 4.) dezinfekcijska naprava s hlevom in kolnico; 5.) mrtvašnica; 6.) ledenica in rezervno skladišče za premog; 7.) paviljon s stanovanji upravitelja in kontrolorja in 8.) paviljon s stanovanji strežajev in kurjačev. Vsa poslopja zavzemajo 12½ orolov ali 72.000 kvadratnih metrov.

Podroben opis vseh teh objektov bi bil preobširen za to poročilo, zatoj omenjamo, da v paviljonih za bolnike